

Az elmúlt évszázadok alatt naiv módon azt hittük, hogy bármit megtehetünk következmények nélkül, az ember és a természet között az egyensúly felborult, és elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amikor nem halogathatjuk tovább, hogy szembenézzünk a problémákkal. Ezek jelentős részéért mi vagyunk a felelősek. Engem mindig is foglalkoztatott, hogy az ember miért ejt sebeket a tájon, mikor ezzel egyidejűleg önmagának is kárt okoz. Ilyen, és ehhez hasonló gondolatok állnak a témaválasztásom mögött. A táj sokak által feldolgozott téma a festészetben. Úgy gondoltam, mégsem lehet eleget foglalkozni vele, hiszen a természet kezdetektől fogva szervesen összekapcsolódik létünkkel. Ez a láthatatlan kötelék napjainkban került ismét előtérbe az emberek számára, mikor újabb és újabb problémák vetődnek fel, melyek nagymértékben befolyásolják életünket.

Az elmúlt egy évben olyan tájábrázolással foglalkoztam, ahol a különböző mértékű emberi beavatkozások nyomait jelenítettem meg táblaképeken. Először elmélyültebben 2011 nyarán a Villányi alkotótelepen nyílt módom a tájjal, mint témával foglalkozni. A villányi borvidéket olyasfajta felületalakítással próbáltam megörökíteni, ami túlmutat a klasszikus értelemben vett tájfestészeti megoldásokon. Az első kísérletek lényege az volt, hogy az ecsethasználat minimálisra csökkentésével, más eszközökkel alakítsam a matériát, úgy, hogy az ne rugaszkodjon el teljesen a látványtól. (Széles ecset segítségével, lazúrosan vittem fel az alapot. Erre kisméretű fa lapokkal, és festőkéssel felváltva húztam rá a dombok jellegét meghatározó felületeket, vonalakat. Színhasználatot tekintve már nem törekedtem a valósághű leképezésre. A sötétbarna alapra élénk, világos sárga, zöld, narancs foltokat raktam.) Az őszi szemeszter megkezdésekor továbbfejlesztettem ezt a fajta képalakítást. Igazán csak ekkor kezdtem el a mögöttes tartalommal is foglalkozni, a természetben látható emberi lenyomatokkal. Ennek kapcsán készült két kép, melyek a Villány mellett fotózott kőfejtőről készültek. Érdeklődésemet különösen felkeltették az utak mentén található robosztus villanyoszlopok, amelyek hatalmas méretük mellett, hideg geometrikus sterilitásukkal szinte ráerőszakolják magukat a természetre. Az úton haladónak így egy teljesen másfajta tájélményben lesz része keresztülnézve az oszlopok rácsszerkezetén. Ezt az egyik képen meg is jelenítettem, mint a szemünk elé betolakodó, kilátás élményét korlátozó objektumot. A témához jó előzményként szolgáltak Hans Jonas - *Az emberi cselekvés megváltozott természete*- című környezetetikai írása, és Lynn White Jr. -

Ökológiai válságunk történeti gyökerei- című, az előbbivel egy kötetben szereplő szövege. Az első szöveg azt vizsgálja, hogy az évszázadok alatt végbement hatalmas mértékű technikai fejlődés milyen módon érintette az emberi cselekvés természetét. Összehasonlítja a modern és a korábbi technikákat. Kiemelnék pár gondolatot a könyvből: „... a mi korunk előtt az ember beavatkozásai a természetbe, abba, amelyet ismert és felfogott, lényegében felületesek voltak, és alkalmatlanok arra, hogy állandó egyensúlyát megzavarják.¹”

„... a mesterségek a dolgok önfenntartó természetét csak jelentéktelen mértékben viselték meg, és így föl sem vetődött az a kérdés, hogy tartós kárt tesznek-e tárgyuk integritásában, a mindenség természetes rendjében.²”

„Meggzúnt ugyanis a határ állam (polisz) és természet között az ember városa, amely valaha enklávé volt a nem emberi világban, kiterjeszkedik a földi természet egészére, és bitorolja a helyét. Eltűnt a különbség a mesterséges és a természetes között.³”

Lynn White már azokat a tényezőket próbálja felkutatni, melyek az ember környezettel szembeni megváltozott felfogásáért felelősek. Azt írja: „Soha semmilyen teremtménye nem piszkított jobban a maga fészkebe, mint a népességgrobbanást és az esztelen urbanizáció rákfenéjét meg a mára geológiai méreteket öltő szemét-és szennyvíziszap-learnakódást produkáló emberiség, pláne nem ilyen tempóban.⁴” Írásában azt mondja, a keresztény vallás kialakulása előtt más volt a helyzet, és a kereszténységet valamint annak egész Európára kiterjedő térítő szerepét okolja a kialakult helyzetért. „És az ökológiai válság mindaddig tovább mélyül, amíg nem utasítjuk vissza azt a keresztény axiómát, amely szerint a természet csak arra való, hogy az embert szolgálja.⁵”

A felületalakítás nagyrészt követte az előző képekét. Színeiben azonban a fotókra támaszkodtam. Ezt követően készült még pár kép ugyanezt a gondolatmenetet és helyszínt követve, kicsit finomabb megközelítésben. Felületük azonban az erőteljes, spaklival történő ráhúzásoknak köszönhetően durvább, és vastagabb. A kidomborodó festékcsoportok erőteljes faktúrákat hoznak létre. Méretüket tekintve kis képekről beszélhetünk (50x70, 40x40-cmes). Mindegyiknél arra próbáltam törekedni, hogy az

¹ Hans Jonas, „Az emberi cselekvés megváltozott természete”, in Lányi András – Jávors Benedek (szerk.) *Környezet és etika*, Budapest, L'Harmattan. 2005. 27. o.)

² Hans J.: i.m. 29.o.

³ Hans J.: i.m. 35.o.

⁴ Lynn White Jr., „Ökológiai válságunk történeti gyökerei”, in Lányi András – Jávors Benedek (szerk.) *Környezet és etika*, Budapest. L'Harmattan. 2005. 168-169. o.

⁵ Lynn W.: i.m. 177.o.

idillitás mellett legyen egyfajta feszültség, ellentét. Ezt követően még drámaibb tájrombolással szerettem volna foglalkozni. Úgy gondoltam, ehhez olyan eseményt kell keresnem, ami az állatok és élőhelyeik sérülésén kívül drasztikus hatással van az ő környezetükben élő emberek életére is. Az internetes keresgélés során találtam rá a 2010-es iszapkatasztrófa fotóira. A légifelvételek jól érzékeltették a probléma nagyságát, azonban azt a fajta drámaiságot, megrendülést, amit egy ilyen szerencsétlenség láttán érez az ember, azt nem adták vissza. Legjobban a kiömlött iszapfoltok által kialakított felületek szépsége fogott meg a fotók nézése közben. A különböző faktúrák, és a világos mezőkön lévő intenzív vörös színek olyan esztétikai élményt nyújtottak, amit szerettem volna visszaadni. Ezek a felülnézeti képek a papíron elúsztatott akvarellfoltokhoz hasonlóan megjelenő iszapkifolyásokkal, első ránézésre egy idillikus táj benyomását keltik a befogadóban. Ez meglehetősen ellentétes érzéseket váltott ki bennem. A tudat, hogy ez az egyébként erősen maró hatású vörös massa milyen károkat okozott, nem csak a természetben, hanem az ott élő emberek életében is, azzal a lírai festőiséggel szemben, ahogyan szétterül ezen a tájon, egyszerre kelt kellemes és lesújtó érzelmeket. Ezért is döntöttem úgy, hogy ezt a különös nézetet, illetve fotókat választom a képek megfestéséhez. Érdekesnek és egyben morbidnak találtam, hogy egy ekkora katasztrófát ilyen esztétikusan is lehet ábrázolni. Két külön álló festményt készítettem, melyeket később összeillesztettem, így erősebb hatást keltenek. Kompozíciójukat tekintve az első egy viszonylag nagyobb területet mutat be, felülete nagyobb mezőkből áll. A második a katasztrófa konkrét helyszínére fókuszál rá. A különbség abban mutatkozik meg, hogy az előbbi kép magára a környezetre koncentrál, míg a másik az emberek által lakott települést is bevonja a képterébe. A korábbi festményen a mező zöld, barna és lilásszürke színei még nagy mértékben jelen vannak, míg a későbbinél a vörös, és narancs különböző árnyalatai dominálnak. A korábbi képekhez képest ezek méretüket tekintve jóval nagyobbak (110x160 cm). Felületépítésük azonban hasonló. A különbség csupán az, hogy a nagy felületek miatt, nagyobb spaklival dolgoztam, emellett pedig sokkal több helyen használtam ecsetet is. Az újdonságot a felületek megoldásában az iszapfoltok kialakítása jelentette. Ezekhez előre kikevertem, és felhígítottam a festéket, majd egy kisebb edény segítségével ráöntöttem több rétegben.

A sorozat egyelőre két képből áll, bár eredetileg négyre terveztem. Gondolkozom rajta, hogy a későbbiekben kibővítem, vagy egy önálló kisebb sorozatot indítok. Ezen kívül terveim között szerepel a 2006-os árvíz témáját hasonló módon feldolgozó kép együttes megalkotása, melynél a másik oldal szemszögéből ábrázolnám a történeteket. Az elkövetkezendő művek festése során szeretném még több különböző minőségű faktúrával gazdagítani a vászon felületét, a materiák sokszínűsége által érzékelteni a téma drámaiságát.